

Veselības aprūpes sistēmas darbības snieguma novērtējums onkoloģijas jomā (2021.)

EK projekta «Veselības sistēmas darbības novērtēšanas sistēmas izveide Slovēnijā un Latvijā» (*Developing Health System Performance Assessment for Slovenia and Latvia*) rezultātā 2018.gadā izveidots rādītāju kopums veselības aprūpes sistēmas darbības novērtēšanai. Viena no prioritārajām jomām, kurā definēti rādītāji, ir onkoloģisko pacientu aprūpe.

Ietvars paredz veikt indikatoru salīdzinošo novērtēšanu. Atkarībā no indikatora, kā arī datu pieejamības, novērtēšana veikta starptautiskā un reģionu līmenī.

Katram rādītājam, veicot salīdzinošo novērtēšanu, tiek aprēķināti punkti, kas tam piešķir krāsu un vērtējumu. Tādējādi katrs rādītājs saņem “atzīmi” (skalā no 0 līdz 5).

Punkti	4-5	3-4	2-3	1-2	0-1
Krāsa	tumši zaļa	gaiši zaļa	dzeltena	oranža	sarkana
Veikums	Ļoti labi	Labi	Vidēji	Slikti	Ļoti slikti

Rezultātus attēlo: apļa diagrammās – jo tuvāk centram (zaļāks), jo labāks vērtējums; vai panelī, kas raksturo konkrētu jomu, sākot ar profilaksi, turpinot ar procesu un beidzot ar iznākumu.

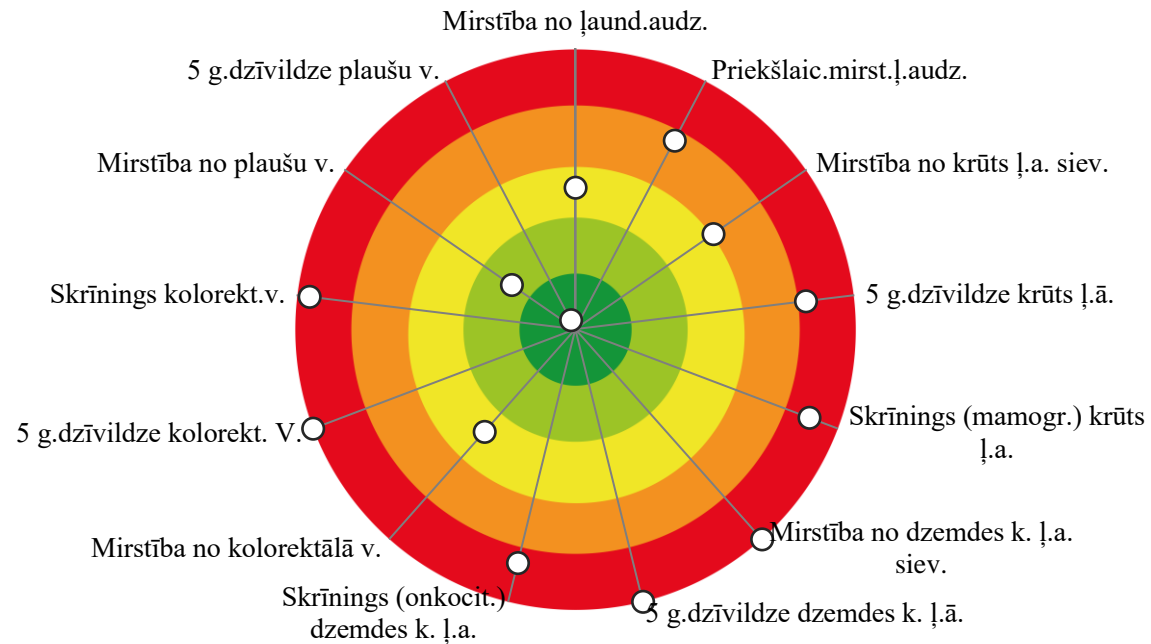
Šāda vienota vērtēšana ļauj vairāku rādītāju vērtības attēlot vienā vizuālajā risinājumā, tādējādi iegūstot visaptverošāku ainu. **Šis vērtējums sākotnēji ir kā signāls problemātisko jomu atrašanai, uzmanības pievēršanai. Tas norāda uz atšķirībām, veicina uzsākt padziļinātu situācijas izpēti, detalizētāku analīzi, ļauj identificēt labo praksi, kā arī pamanīt problēmas un meklēt to risinājumus.**

Zemāk sniegts rādītāju vērtējuma atspoguļojums:

- Latvijai, veicot salīdzinošo novērtēšanu ar 12 ES valstīm, kas vēsturiski un/vai sociāli ekonomiski līdzīgākas Latvijai (Lietuva, Igaunija, Slovēnija, Slovākija, Ungārija, Polija, Portugāle, Nīderlande, Čehija, Somija, Zviedrija, Dānija)
- reģioniem (salīdzinošā novērtēšana starp Latvijas statistiskajiem reģioniem).

Jāņem vērā, ka šeit vērtēti galvenokārt iznākuma rādītāji, kurus ietekmē procesi iepriekšējo gadu laikā. Izmantoti aktuālākie pieejami dati onkoloģijas jomā (2020. gads vai pēdējie pieejamie dati, raksturojot Latvijas reģionus; 2019. vai pēdējie pieejamie dati, salīdzinot Latviju ar citām valstīm). Gan starptautiskie, gan reģionu mirstības rādītāji ir vecuma standartizēti, kas nozīmē, ka tos neietekmē iedzīvotāju vecuma struktūra (tā tiek samērota, lai rādītāji būtu salīdzināmi).

Latvija

Latvijas onkoloģijas jomas rādītāji pārsvarā vērtējami negatīvi (**slikti, ļoti slikti**). Tie atšķiras no audzēja lokalizācijas. Visnegatīvāk vērtējami dzemdes kakla vēža rādītāji: skrīnings, piecu gadu dzīvildze un mirstība.

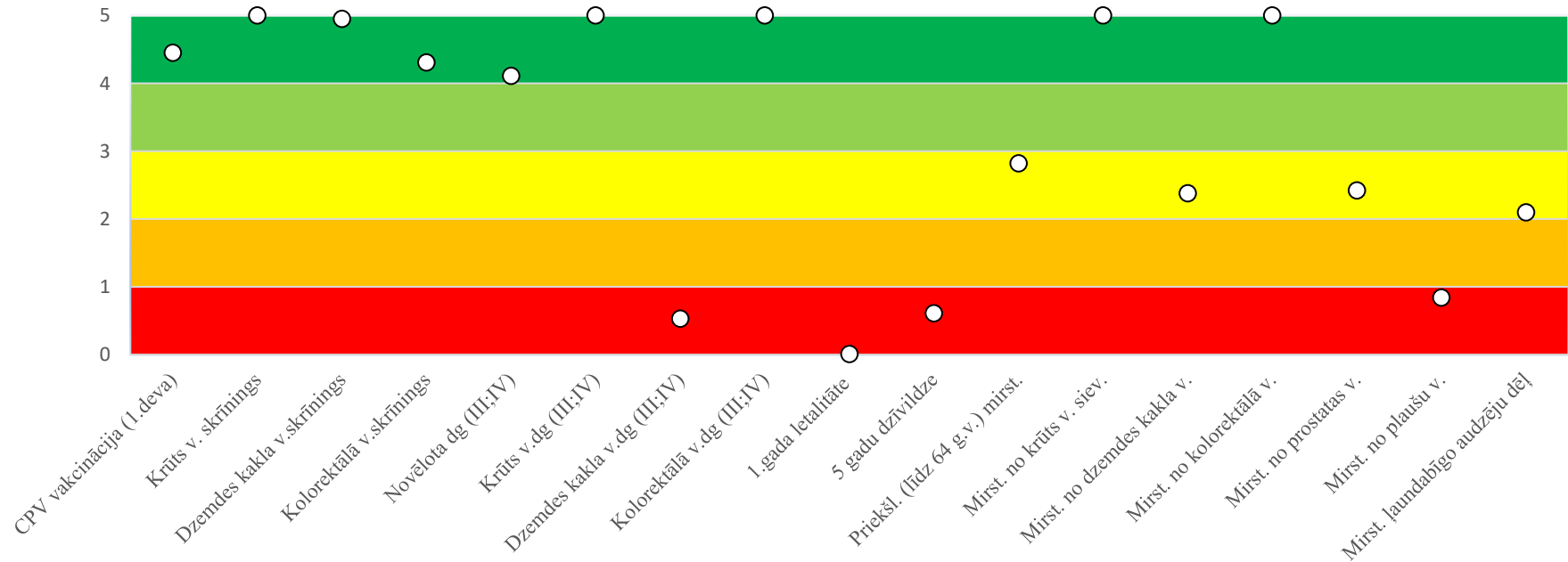
Vērtējums Ļoti labi Labi Vidēji Slikti Ļoti slikti

Salīdzinošā vērtēšana: Čehija, Dānija, Igaunija, Latvija, Lietuva, Nīderlande, Polija, Portugāle Slovēnija, Somija, Ungārija, Zviedrija (atkarībā no datu pieejamības).

2019. vai cits pēdējais pieejamais gads.

Datu avoti: OECD, Eurostat datu bāzes

Vidzemes reģions

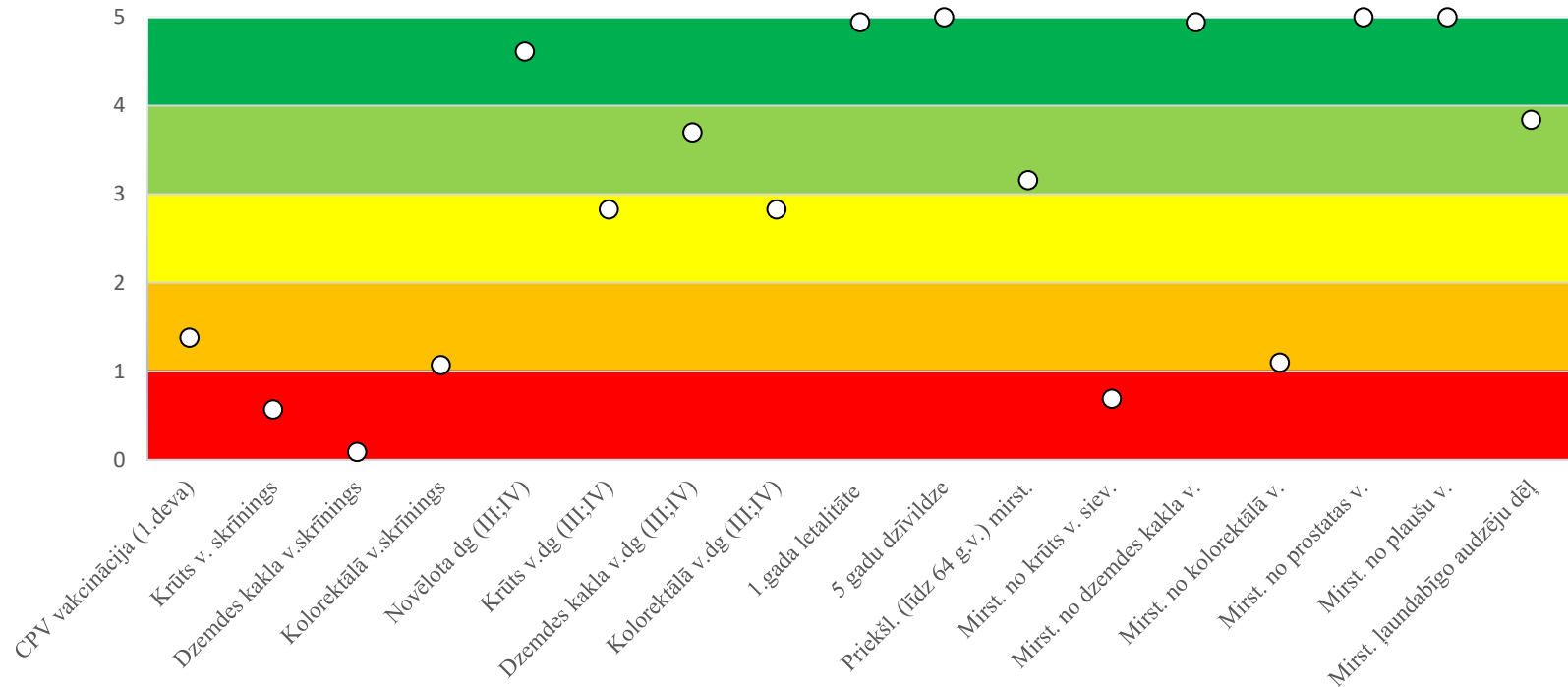
Vērtējums Ļoti labi Labi Vidēji Slikti Ļoti slikti

Salīdzinošā vērtēšana veikta starp Latvijas statistiskajiem reģioniem: Rīga, Pierīga, Vidzeme, Kurzeme, Zemgale, Latgale. Skrīningu rādītāju aprēķinos Rīga un Pierīga ir kopā.

Vidzemes reģionā onkoloģijas jomas profilakses rādītāji salīdzinoši ar **labi**, tomēr rezultāta rādītāji kopumā ir tikai **vidēji**, noteiktās audzēju lokalizācijās – gan **labi**, gan **slikti**. Ilgtermiņa rezultāta veselības rādītāji kopumā vērtējami **vidēji**. Jāņem vērā, ka **rādītāji atspoguļo konkrētā gada situāciju, kas pārsvarā ir līdzīga arī citos gados, tomēr var arī atšķirties atkarībā no rādītāja**. Tāpēc šis vērtējums ir tikai kā signāls problemātisko jomu atrašanai, uzmanības pievēršanai. Tas norāda uz atšķirībām, veicina uzsākt detalizētāku situācijas izpēti un padziļinātu analīzi.

Datu avoti: SPKC, NVD

Rīgas reģions

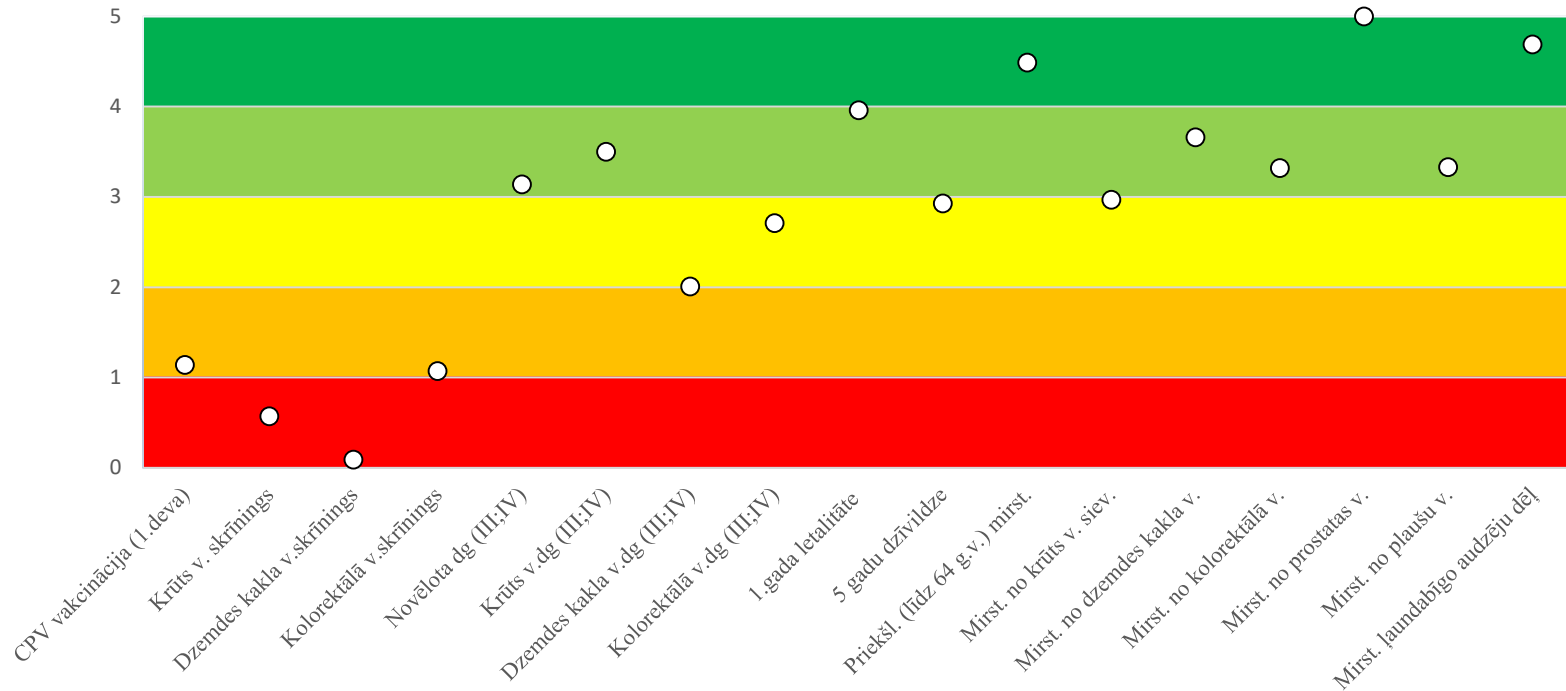
Vērtējums Ļoti labi Labi Vidēji Slikti Ļoti slikti

Salīdzinošā vērtēšana veikta starp Latvijas statistiskajiem reģioniem: Rīga, Pierīga, Vidzeme, Kurzeme, Zemgale, Latgale. Skrīningu rādītāju aprēķinos Rīga un Pierīga ir kopā.

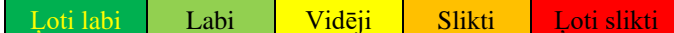
Rīgas reģionā onkoloģijas profilakses rādītāji salīdzinoši ir **slikti**. Iespējams, ka to daļēji varētu skaidrot tas, ka Rīgas iedzīvotāji biežāk izmanto privāti apmaksātus pakalpojumus (rādītāji rēķināti, ņemot vērā valsts apmaksātus pakalpojumus). Rezultāta rādītāji kopumā ir **labi**, ar dažiem izņēmumiem noteiktās audzēju lokalizācijās. To varētu skaidrot ar salīdzinoši labāku veselības aprūpes un ārstēšanas iespēju pieejamību galvaspilsētā. Jāņem vērā, ka **rādītāji atspoguļo konkrētā gada situāciju, kas pārsvarā ir līdzīga arī citos gados, tomēr var arī atšķirties atkarībā no rādītāja**. Tāpēc šis vērtējums ir tikai kā signāls problemātisko jomu atrašanai, uzmanības pievēršanai. Tas norāda uz atšķirībām, veicina uzsākt detalizētāku situācijas izpēti un padziļinātu analīzi.

Datu avoti: SPKC, NVD

Pierīgas reģions

Vērtējums

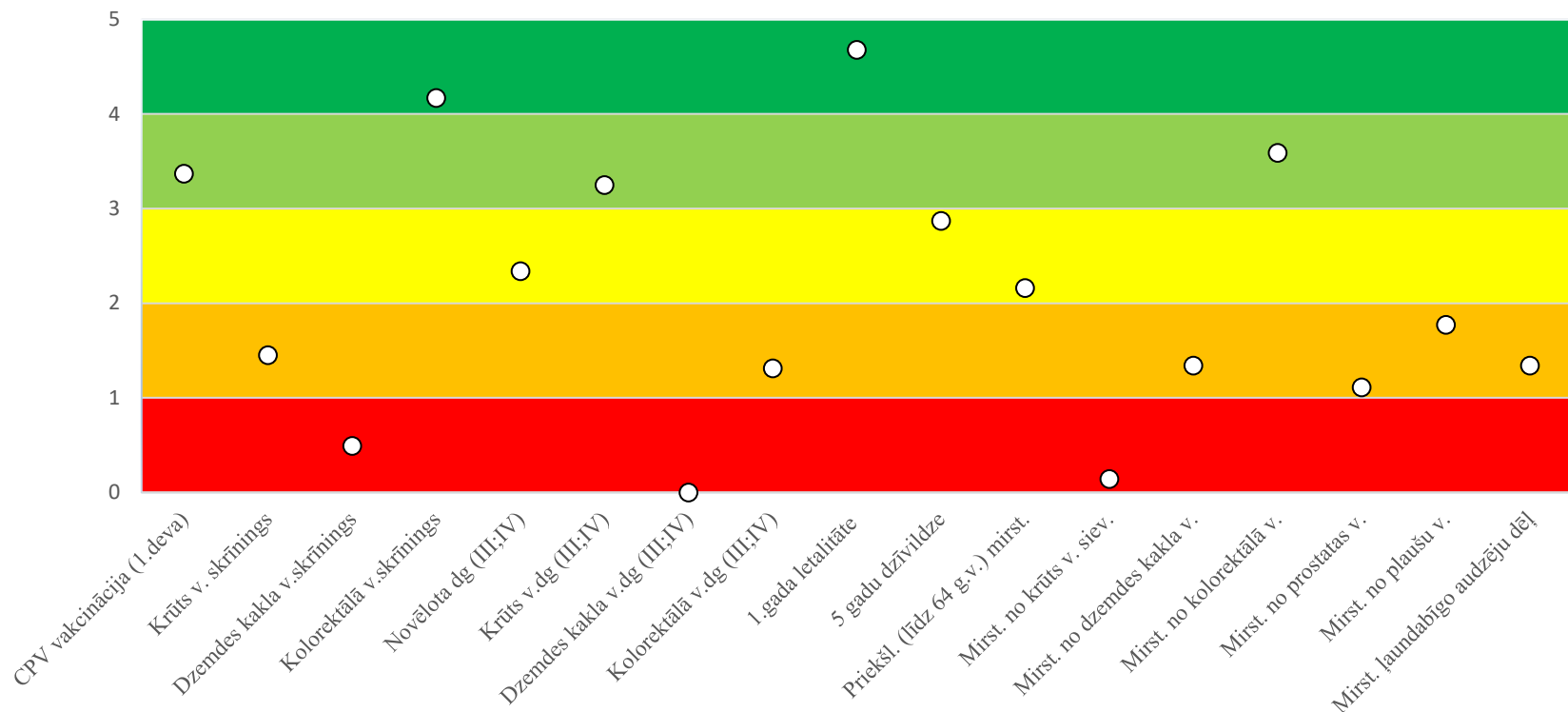

Salīdzinošā vērtēšana veikta starp Latvijas statistiskajiem reģioniem: Rīga, Pierīga, Vidzeme, Kurzeme, Zemgale, Latgale. Skrīningu rādītāju aprēķinos Rīga un Pierīga ir kopā.

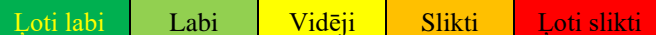
Pierīgas reģionā līdzīgi kā Rīgas reģionā onkoloģijas profilakses rādītāji salīdzinoši ir **slikti**. Iespējams, ka to daļēji varētu skaidrot tas, ka Rīgas un Pierīgas iedzīvotāji biežāk izmanto privāti apmaksātus pakalpojumus (rādītāji rēķināti, ņemot vērā valsts apmaksātos pakalpojumus). Pārējie rādītāji kopumā ir **labi**. To varētu skaidrot ar salīdzinoši labāku veselības aprūpes un ārstēšanas iespēju pieejamību un galvaspilsētas tuvumu. Jāņem vērā, ka **rādītāji atspoguļo konkrētā gada situāciju, kas pārsvarā ir līdzīga arī citos gados, tomēr var arī atšķirties atkarībā no rādītāja**. Tāpēc šis vērtējums ir tikai kā signāls problemātisko jomu atrašanai, uzmanības pievēršanai. Tas norāda uz atšķirībām, veicina uzsākt detalizētāku situācijas izpēti un padziļinātu analīzi.

Datu avoti: SPKC, NVD

Kurzemes reģions

Vērtējums

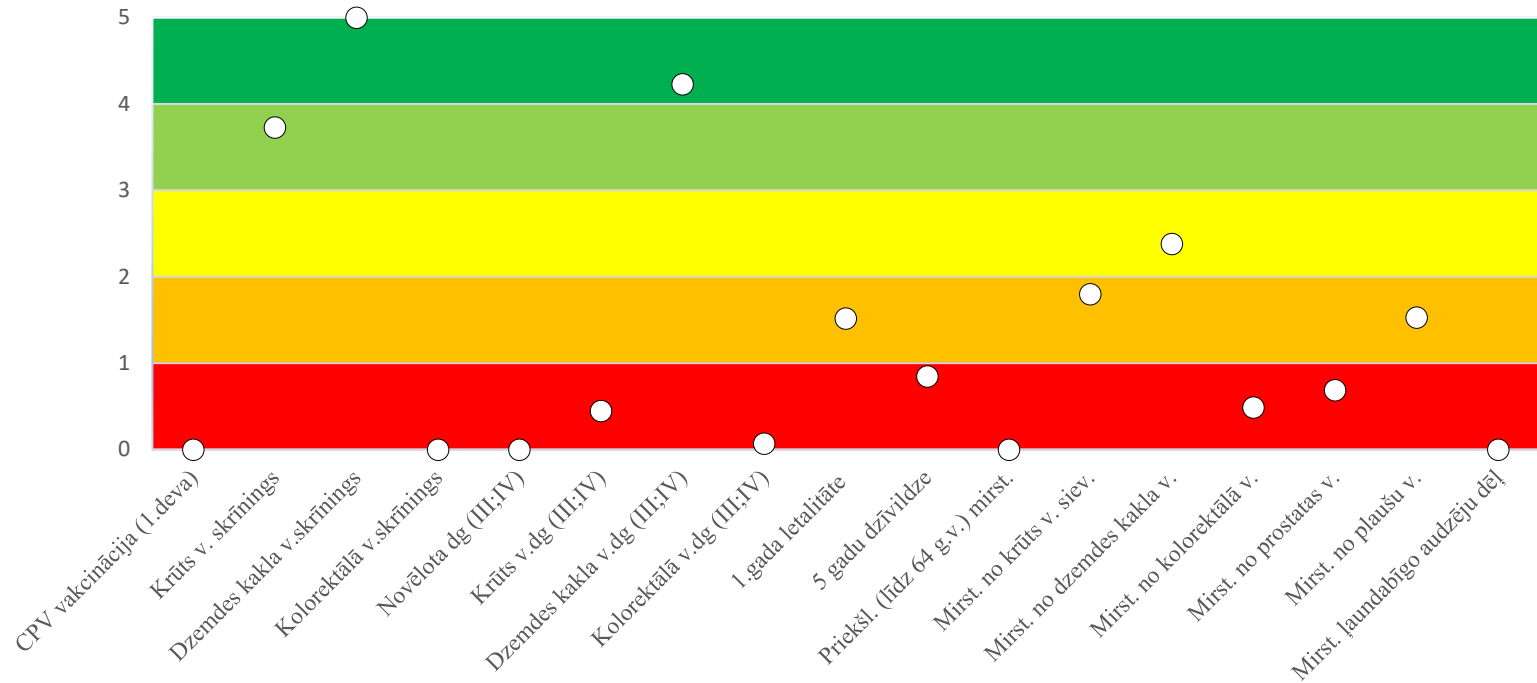

Salīdzinošā vērtēšana veikta starp Latvijas statistiskajiem reģioniem: Rīga, Pierīga, Vidzeme, Kurzeme, Zemgale, Latgale. Skrīningu rādītāju aprēķinos Rīga un Pierīga ir kopā.

Kurzemes reģionā onkoloģijas jomas rādītāji ļoti variē, kopumā tie ir **vidēji**. Starp profilakses rādītājiem salīdzinoši labāk vērtējami CPV vakcinācijas un kolorektālā skrīninga rādītāji. Salīdzinoši **sliktāk** vērtējami dzemes kakla skrīninga, savlaicīgas diagnostikas un mirstības rādītāji. Jāņem vērā, ka **rādītāji atspoguļo konkrētā gada situāciju, kas pārsvarā ir līdzīga arī citos gados, tomēr var arī atšķirties atkarībā no rādītāja**. Tāpēc šis vērtējums ir tikai kā signāls problemātisko jomu atrašanai, uzmanības pievēršanai. Tas norāda uz atšķirībām, veicina uzsākt detalizētāku situācijas izpēti un padziļinātu analīzi.

Datu avoti: SPKC, NVD

Latgales reģions

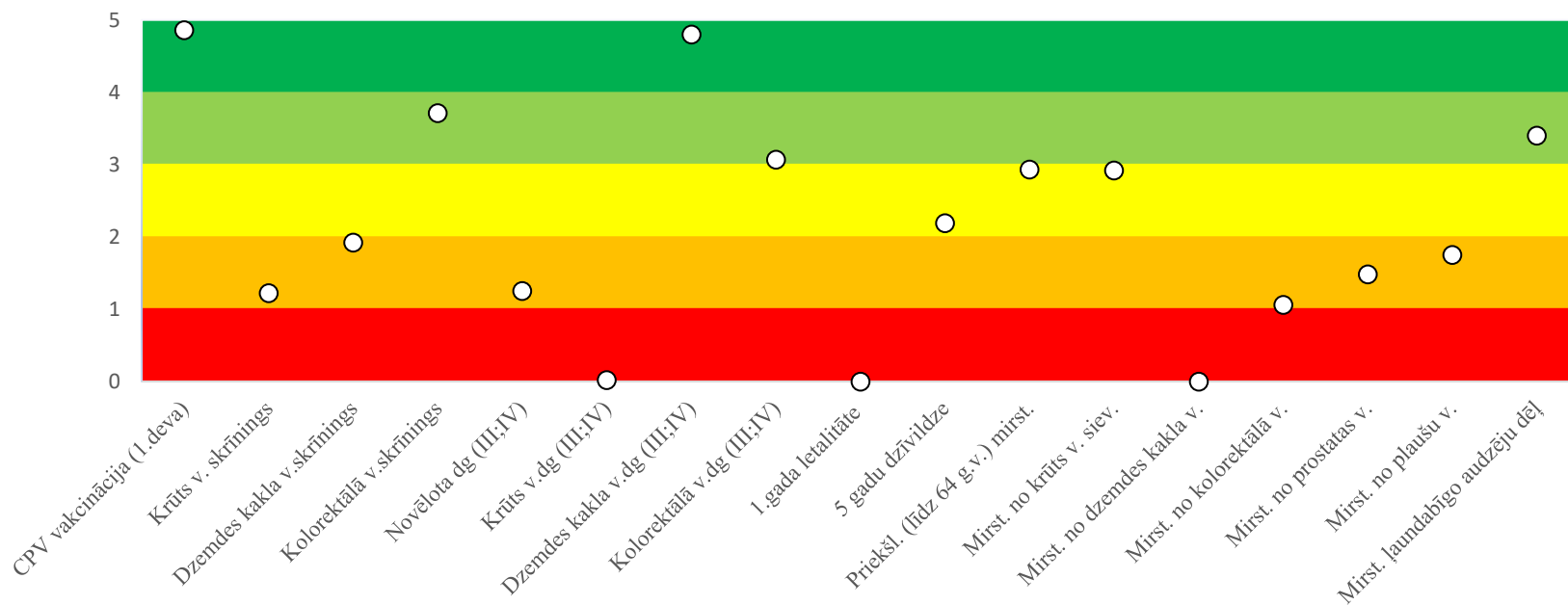
Vērtējums Ļoti labi Labi Vidēji Slikti Ļoti slikti

Salīdzinošā vērtēšana veikta starp Latvijas statistiskajiem reģioniem: Rīga, Pierīga, Vidzeme, Kurzeme, Zemgale, Latgale. Skrīningu rādītāju aprēķinos Rīga un Pierīga ir kopā.

Latgales reģionā onkoloģijas jomas rādītāji kopumā ir **sliktāki** nekā citos reģionos. Savukārt, krūts un dzemdības kakla vēža skrīningu rādītāji ir labāki nekā citos reģionos, kā arī citi dzemdības kakla vēža rādītāji (diagnostika, mirstība) nav slikti. Jāņem vērā, ka **rādītāji atspoguļo konkrētā gada situāciju, kas pārsvarā ir līdzīga arī citos gados, tomēr var arī atšķirties atkarībā no rādītāja**. Tāpēc šis vērtējums ir tikai kā signāls problemātisko jomu atrašanai, uzmanības pievēršanai. Tas norāda uz atšķirībām, veicina uzsākt detalizētāku situācijas izpēti un padziļinātu analīzi.

Datu avoti: SPKC, NVD

Zemgales reģions

Vērtējums Ļoti labi Labi Vidēji Slikti Ļoti slikti

Salīdzinošā vērtēšana veikta starp Latvijas statistiskajiem reģioniem: Rīga, Pierīga, Vidzeme, Kurzeme, Zemgale, Latgale. Skrīningu rādītāju aprēķinos Rīga un Pierīga ir kopā.

Zemgales reģionā onkoloģijas jomas rādītāji ļoti variē, kopumā tie ir **vidēji**. Starp profilakses rādītājiem salīdzinoši labāk vērtējami CPV vakcinācijas un kolorektālā skrīninga rādītāji. Salīdzinoši **sliktāk** vērtējami dzemdības kakla skrīninga, savlaicīgas diagnostikas un mirstības rādītāji. Jāņem vērā, ka **rādītāji atspoguļo konkrētā gada situāciju, kas pārsvarā ir līdzīga arī citos gados, tomēr var arī atšķirties atkarībā no rādītāja**. Tāpēc šis vērtējums ir tikai kā signāls problemātisko jomu atrašanai, uzmanības pievēršanai. Tas norāda uz atšķirībām, veicina uzsākt detalizētāku situācijas izpēti un padziļinātu analīzi.

Datu avoti: SPKC, NVD